

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

08.11.2017 року

м.Ужгород

№ 03-15/52-рк/к

ПАТ «Закарпатгаз»
вул. Погорелова, 2, м.Ужгород

Про вжиття заходів щодо недопущення порушень законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами розгляду звернення Ткачова А.П. (вул. Підградська, 31/16, м. Ужгород) щодо неправомірних дій ПАТ «Закарпатгаз», пов'язаних з відмовою пуску газу в квартирі багатоквартирного житлового будинку,

встановила:

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (надалі - ПАТ «Закарпатгаз») діє на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого загальними зборами акціонерів від 28.03.2016 року (протокол № 20).

ПАТ «Закарпатгаз» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.

Юридична адреса: вул. Погорелова, 2, м. Ужгород.

Ідентифікаційний код - 05448610.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ПАТ «Закарпатгаз» є: здійснення підприємницької діяльності з транспортування природного і нафтового газу розподільними газопроводами, постачання природного газу за регульованим та нерегульованим тарифом, експлуатація газових мереж, споруд обладнання і приладів природного і зрідженого газу, постачання та реалізація зрідженого газу, його зберігання, будівництво газових мереж та споруд природного і скрапленого газу тощо.

ПАТ «Закарпатгаз» займається такими видами діяльності за КВЕД:

- 35.22 Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи;
- 42.21 Будівництво трубопроводів.

Виходячи з вищезазначеного, ПАТ «Закарпатгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ПАТ «Закарпатгаз» здійснює діяльність з розподілу природного на підставі ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (постанова НКРЕКП від 29.06.2017 №843).

Внаслідок технологічних особливостей та умов державного регулювання ринку природного газу, ПАТ «Закарпатгаз» є єдиним суб'єктом господарювання на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні, і є суб'єктом природної монополії на цьому ринку.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2016 року та січня-жовтня 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні з частками відповідно по 100,00 відсотків.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №349-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 №317/6605 (надалі – Методика), досліджено ринок послуг з приєднання до газорозподільної системи.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу є:

- суб'єкт господарювання - публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз», що здійснює діяльність на ринку послуг з приєднання газорозподільної системи;

- послуги з приєднання до газорозподільної системи, розташованої в територіальних межах Закарпатської області.

Товарними межами ринку є послуги з приєднання до газорозподільної системи.

Географічними (територіальними) межами ринку послуг з приєднання газорозподільної системи є територія Закарпатської області.

Часовими межами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є 2016 рік та січень-жовтень 2017 року.

Споживачами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є фізичні та юридичні особи Закарпатської області.

Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.

Тобто, ПАТ «Закарпатгаз» має виключне право на приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва, ПАТ «Закарпатгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи конкурентів не має і є єдиним в Закарпатській області.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2016 року та січня-жовтня 2017 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи на території, де розташовані розподільні газопроводи, які перебувають в його

експлуатації та утриманні в територіальних межах Закарпатської області з частками відповідно по 100,00 відсотків.

18 червня 2014 року ПАТ «Закарпатгаз» видано технічні умови № 12/195 на проектування внутрішнього газопостачання 29 квартир комерційно-житлового комплексу по вул. Підградській, 31 в м.Ужгород.

19 серпня 2014 року ПАТ «Закарпатгаз» розроблено та погоджено проект газифікації 29 квартирного комерційно-житлового комплексу по вул. Підградській, 31 в м.Ужгород.

Згідно з актами прийомки внутрішньобудинкового обладнання в експлуатацію та приймання закінченого будівництва системи газопостачання без номерів та дати, внутрішньобудинкове обладнання 29 квартирного комерційно-житлового комплексу прийнято в експлуатацію.

27 липня 2017 року Ткачов А.П. надано до ПАТ «Закарпатгаз» заяву-приєднання до умов договору розподілу природного газу (для побутового споживача) квартири № 16 комерційно-житлового комплексу по вул. Підградській, 31 в м.Ужгород.

31 липня 2017 року споживачем Ткачовим А.П. на вимогу представників ПАТ «Закарпатгаз» надано на перевірку лічильник газу Metrix G4 №377679, який за результатами перевірки ДП «Закарпаттястандартметрологія» визнано придатним до експлуатації (протокол № 2580).

ПАТ «Закарпатгаз» встановлено споживачу Ткачов А.П. вимоги щодо заміни лічильника газу на новий, оскільки повірений лічильник газу Metrix G4 має сумнівне походження.

01 серпня 2017 року Ткачов А.П. повторно звернувся до ПАТ «Закарпатгаз» на пуск газу у квартиру багатоквартирного житлового будинку.

ПАТ «Закарпатгаз» у листі від 03.08.2017 №ZK01.3-ЛВ-23324-0817, адресованого споживачу Ткачову А.П., зазначило про необхідність перепогодження проектної документації, оскільки комерційний вузол обліку газу не було введено в експлуатацію протягом року після погодження Оператором ГРМ проекту.

Взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу регулюються Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494, Типовим договором розподілу природного газу, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2498 та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно глави 1 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, доступ споживачів, у тому числі побутових споживачів, до ГРМ для споживання (постачання) природного газу надається за умови та на підставі укладеного між споживачем та Оператором ГРМ (до ГРМ якого підключений об'єкт споживача) договору розподілу природного газу, що укладається за формою Типового договору розподілу природного газу, в порядку, визначеному цим розділом.

Главою 3 розділу VI Кодексу газорозподільних систем визначено, що договір розподілу природного газу має бути укладений Оператором ГРМ з усіма споживачами, у тому числі побутовими споживачами, об'єкти яких в установленому порядку підключені до/через ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності чи користуванні Оператора ГРМ.

Споживачі, у тому числі побутові споживачі, для здійснення ними санкціонованого відбору природного газу з ГРМ та можливості забезпечення постачання їм природного газу їх постачальниками, зобов'язані укласти договір розподілу природного газу з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого в установленому законодавством порядку підключений їх об'єкт.

Договір розподілу природного газу є публічним та укладається з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного Кодексу України за формою Типового договору розподілу природного газу.

Договір розподілу природного газу між Оператором ГРМ та споживачем укладається шляхом підписання заяви-приєднання споживача до умов договору розподілу природного газу, що відповідає Типовому договору розподілу природного газу, розміщеному на офіційному веб-сайті Регулятора та Оператора ГРМ та/або в друкованих виданнях, що публікуються на території його ліцензованої діяльності з розподілу газу, і не потребує двостороннього підписання сторонами письмової форми договору.

Фактом приєднання споживача до умов договору розподілу природного газу (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які засвідчують його бажання укласти договір розподілу природного газу, зокрема повернення підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка Оператора ГРМ та/або документально підтверджене споживання природного газу.

Відповідно до розділу VII Типового договору розподілу природного газу, споживач має право на отримання цілодобового доступу до газорозподільної системи в межах величини приєднаної потужності його об'єкта та передачу належних споживачу об'ємів (обсягів) природного газу з належним рівнем надійності, безпеки, якості та величини його тиску за умови дотримання ним вимог цього Договору.

Оператор ГРМ зобов'язується забезпечити можливість цілодобового доступу Споживача до газорозподільної системи в межах величини приєднаної потужності його об'єкта та передачу належних споживачу об'ємів (обсягів) природного газу з дотриманням належного рівня надійності, безпеки, якості та величини його тиску за умови дотримання споживачем вимог цього Договору;

Відповідно до пункту 9 глави 2 розділу V Кодексу газорозподільних систем, пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання (на об'єкт споживача, суміжного суб'єкта ринку природного газу) здійснюється Оператором ГРМ в установленому законодавством порядку протягом п'яти робочих днів у міській місцевості та десяти робочих днів у сільській місцевості за умови укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) та після набуття споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) підтверджених обсягів природного газу на відповідний період.

Якщо на момент підключення до ГРМ і прийняття в експлуатацію вузла обліку, власник газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечив укладення договору розподілу природного газу (технічної угоди), а також за наявності у нього підтверджених обсягів природного газу на поточний календарний період, пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ одночасно з підключенням до ГРМ та складанням акта приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію.

Отже, заява-приєднання до умов договору розподілу природного газу (для побутового споживача) від 27.07.2017 року, є фактом укладення договору розподілу природного газу між ПАТ «Закарпатгаз» та споживачем Ткачовим А.П.

Твердження ПАТ «Закарпатгаз» (лист від 27.10.2017 №ZK01.3-ЛВ-3081-1017) щодо недопущення встановлення неякісних та/або підроблених приладів обліку є необґрунтованими, оскільки технічні умови та проектна документація на 29 квартирний комерційно-житловий комплекс по вул. Підградській, 31 в м.Ужгород видані, розроблені та погоджені Товариством.

Підстав для встановлення споживачу Ткачов А.П. нового лічильника газу належного типорозміру та якості за рахунок Товариства, не було.

Пояснень щодо вимог перепогодження проекту комерційного вузла обліку газу (ВОГ) споживача Ткачова А.П. на вимогу територіального відділення від 12.10.2017 №03-15/903, ПАТ «Закарпатгаз» не надано.

Таким чином, дії публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» щодо безпідставної відмови пуску газу в квартирі споживача Ткачова А.П., що суперечить Кодексу газорозподільних систем та Типового договору розподілу природного газу, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим)

становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

В ході розгляду звернення ПАТ «Закарпатгаз» здійснено пуск газу до квартири споживача Ткачова А.П. (акт на пуск газу житлового будинку/квартири від 02.11.2017 №661).

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001. №32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (ідентифікаційний код - 05448610) вжити заходи по недопущенню дій, що можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії

_____

П. Калинич